



I. Tartu Raadio Näitus



15-18 XI 1929
Käsitöölise
seitsi saalides

G
MAM
BER
G



A/S TORMOLEN & Ko. II EESTI RAADIONÄITUSEL

**Suurim raadio äri Eestis
rikkalikuma laoga raadio aparaatidest ja
nende üksikosadest**

**Oma laboratoorium, akkumulaatorite
laadimise jaam, paranduskoda**

**Oma valmistatud
raadio aparaadid on vastavalt meie
tingimustele konstrueeritud**

**Viimaseks uudiseks
õrgu, kütte ja anoodiga aparaadid**

**SUURIMATE VÄLJAMAA RAADIO
TÖÖSTUSTE ESINDAJA EESTIS**

A/S Tormolen & Ko.

Maas Karju 37 :: Kõnetraat 15-02

Osakond: NARVAS, Joala 18

TARTUS, „Teater & Muusika“, Rüütli 8

„Fa E. Prüüis, Kaubahoov 20-21

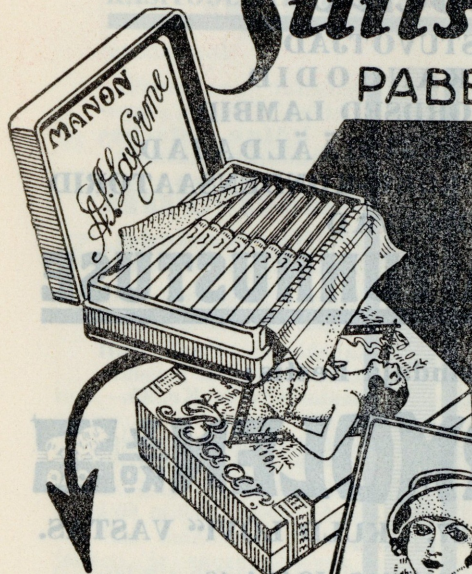
PSALUS, M. Tamverk, Karja 5

ERES, Elmar Nude, Pikk tänav

DIS, „Väik“, Tartu 3

Suitsetage

PABEROSSE



La Ferme



20 f. - 35 s.

25 f. - 35 s.

20 f. - 25 s.

25 f. - 25 s.

LOEWE RADIO

Loewe

VASTUVÕTJAD
VÕRKANOODID
MITMEKORDSED LAMBID
KOONUSVALJUHÄÄLDAJAD
TAKISTUSED JA PLOKK-KONDENSAATORID
OMAVAD

MAAILMA TUNNUSTUSE

Peaesindaja Eestis:

 **TORMOLEN** 
TOKO TOKO

TALLINN, HARJU 37. „KULD LÕVI“ VASTAS.

OSAKOND NARVAS, JOALA 18.

Esindajad: Tartus, „Teater & Muusika“, Rüütli 8. FA E. Prüüs Kauba-
hoov 2/021. Rakveres, E. Nuude, Pikk 13. Viljandis, „Väik“, Tartu t. 8.



LAMP ON APARAADI HING!

Viimased saavutused raadiolampide alal on

La Radiotechnique

vastuvõtte ja saatelambid !

La Radiotechnique lampidel on väike voolutarvitus ja suur eluiga.
La Radiotechnique lampidega kindlustate maximaalsed tagajärjed.

Kasutage neid uudislampe ja Teie veendute, et La Radio-
technique lampidel pole võistlejaid.

I TARTU

Raadiõnäitus

KÄSITÖÖLISTE SELTSI SAALIDES, 15.—18. XI 1929

★	
SISUKORD:	
	Lhk.
Tartu raadio elust ja päevaküsimustest	5
Näituse hoone plaan	9
Väljapanejate nimestik	11
Väljapanekute üksikasjalik nimestik	13



Parimad madalsagedustransformaatorid ilmaturul

Ferranti Ltd.

Hollinwood

Inglismaa.

Harilikud madalsagedustransformaatorid mähiste keerdude vahekorraga 1:3,5.

Tüüp A F 5 hind Kr. 28.50
Tüüp A F 3 „ Kr. 24.—
Tüüp A F 4 „ Kr. 16.50
Tüüp A F 5 (1:7) „ Kr. 30.—

Lõpptransformaatorid.

Tüüp O P 1 (1:1) hind Kr. 21.—
Tüüp O P 2 (25:1) „ Kr. 21.—
Tüüp O P M 1, 2, „
3, 4, „ Kr. 24.—
(Mitmeastmelised nagu a'lpool.)

Moodsat lõppkövendusastet on võimalik saavutada **kõige otstarbekohasemalt ainult**

Push-Pull liilitusseadega

(Vaata „Raadioleht“ nr. 7.)

Tüüp A F 5c hind Kr. 34.—
Tüüp A F 3c hind Kr. 29.—
Kahekordse Push-Pull seade keskmine transformaator AF 5 cc **Kr. 35.—**

Mitme astmelised Push-Pull väljumis transformaatorid:

OPM 1 c 1/1; 1,6/1 ja 2,7/1 OPM 2 c 3/1; 5/1 ja 7,5/1
OPM 3 c 9/1; 15/1 ja 22,5/1 OPM 4 c 25/1; 40/1 ja 66/1

à Kr. 28.—

Kui soovite, et Teie vastuvõtja laitmatult töötab, siis tarvitage ainult Ferranti kondensaatoreid. Tüüp c 1,2 mf, kuni 400 voldini Kr. 5.50. Tüüp c 2,2 mf kuni 200 voldini Kr. 3.60

Drosslid (Chokes) B₁, B₂ à Kr. 21.— B₃ Kr. 14.—

Soovitame oma dünaamilisi valjuhääldajaid vahelduva ja püsiva voolule. **Võrkvastuvõtjad** ilma võrgu segamisteta. Ka nende üksikud osad saadaval.

Akku igavesed, mitte purunevad, metallaadidajad.

Täpsed mõõduriistad.

Nõudke prospekte.

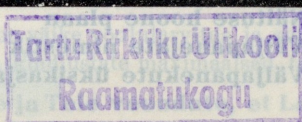
Peaesindaja Eestis

Dipl. ins. A. LUKK

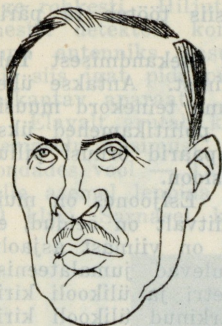
TALLINN.

S. Pärnu mnt. 17—1.

2



126176



A. KÕVA

A/S Tartu Telefoni Vabriku
direktor

OÜ „Raadio Ringhäälingu“
juhatuse liige

Tartu raadio elust ja päevaküsimustest

Kuigi Tartus alles esimest korda peetakse raadio erinäitust, oleks vististi ülearune selgitada tartlastele raadio kui niisuguse tähtsusest. Tartu, meie kodumaa kultuuri keskkoh, on selles küsimuses juba enesele tarvilise selguse muretsenud, mida kinnitab eestkätt võrdlemisi perekas ringhäälingu kuulajate arv. Sellepärast heidame selle näituse puhul ainult lühikese pilgu Tartu raadiooludesse.

Kui omal ajal Tallinnas raadioäride peale otse tormi jooksti ja suure ohinaga kõiksugu raadiotarbeid osteti, oli Tartu raadioäride läbimüük keskmine, kui mitte allapoole seda. Põhjus selleks oli käegakatsutav. Tallinnas oli kuulamise võimalused sootu teised kui tartlastel, sest viimased pidid muretsema enestele kalleid ja tugevajõulisi lampaparaate, kuna detektoriga, mille tarvitamine suuremale rahvahulgale kõige kättesaadavam, kodumaa jaama suhtes midagi polnud peale hakata.

Pööre sündis tartlastele ringhäälingu ehitamisega Tartu. Arvuliselt on praegu raske kindlaks teha, kui palju on Tartu ringhäälingul kuulajaid, kuid kui võrrelda üldjoonteski neid antennide maste katustel varemate aegadega, peame kahtlemata raadioasjanduse edu Tartus konstateerima. Esijoones on muidugi suurenenud detektorite arv, milliseid aga järkjärgult püütakse täiendada. Nii on mitmed hakanud neid ümberehitama 1-lambiga detektor-audiooniks, millega võib päris rahuldavalt kuulata järgmisi jaamu: Tartu, Viin, Hõrby, Kopenhagen, Boslav, Leningrad, Hamburg, Radio Toulouse, Daventry, Riia, Budapest, Moskva, Motala, Varssav, Königs-wusterhausen, Lahti, Kaschau, kuid uut Tallinnat pole aga kuulda. Peale ülesloetud jaamade on ka teisi kuulda, aga nõrgemalt.

Mis puutub Tartu ringhäälingusse, siis töötab ta päris rahuldavalt.

Pearaskus seisab muidugi programmi ülekandmisest Tallinnast Tartu ning see oleneb telefoni liinist. Antakse ühel päeval hea liin on, ka ülekanne selge, kuna teinekord muusikas pead kuulama ka kahekõnesid, kus poliitikamehed üksteisele saladustest räägivad ja armatsejapaarid õrnusi pilluvad. Kujuneb vahest n. n. melodeklamatsioon.

Oma programmi ei ole Tartul palju. Esijoones on muidugi grammofoni muusika, mille kohta kiitvalt on öeldud, et see Tallinna omast elavam olevat. Eriti on viimast asjaolu toonitanud maainimesed. Selle järele tulevad jumalateenistuste üleandmised — seda on tehtud Peetri ja ülikooli kirikutest. Kuuljaskond on kiitvalt ära märkinud ülikooli kirikust üleandmist, kus rütm on hoogne ja seega parem. Nähtavasti on viimane asjaolu tingitud sellest, et ülikooli kirik on Peetri kirikust märksa väiksem, mille tõttu laul ja oreli muusika paremini edasiantavad on.

Peale eelpoolnimetatu on Tartust edasi antud ka kohalisi sündmusi, nagu waimulik laulupäev, Tartu vabastamise aastapäev jne. Siis on Tartu ringhäälingu mikrofoni ees esinenud kohvik „Linda“ orkester hra Kont'i juhatusel, on korraldatud ka klaveriõhtu jne. Kõnede suhtes on peatähelepanu Tartus pöördud põllumajandusele ning vastava süsliste ettekannetega on esinenud pea kõik põllumajandusteaduskonna õppejõud.

Kuna Tartu ringhääling ei suuda esinejatele piiratud krediidi pärast honoraare maksta, ei ole ka laiemaid ringisid saadud esinejate hulka kaasa tõmmata.

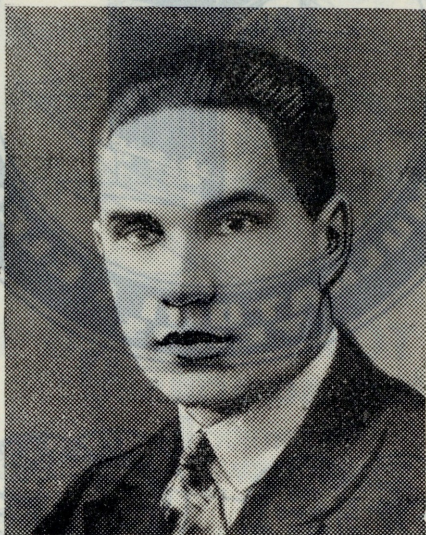
Mis puutub Tartu jaama kuulamistingimustesse, siis ei ole selle üle kaebusi olnud. Detektoriga on seda jaama kuulda olnud ka Viljandisse, nagu sellest ringhäälingule on teatatud. Hiljuti töid ajalehed ka teate, et isegi Moskvas on Tartu nõrgajõulist jaama võimalik kuulata.

Erilisi soove, nagu kuulda, ei ole Tartu ringhäälingu suhtes avaldatud. Viimane neist oli, et jumalateenistuste edasiantmisel öeldakse ka laulu number. Näib, et publiku vahetõttu Tartu jaamaga on hea. Ka amatöörid ilmutavad ringhäälingu vastu elavat huvi ning käivad teda tihti külastamas. Pühapäeviti käidakse jaama ümbruses „grünel“, kus rohelist



õige rohkesti. Hiljuti olid seal keegi preili ja härä, kes olid enestel detektori konstrueerinud paberossi „Manon'i“ karpi, kuna antenniks kasutati surnuaia juures olevat traataeda. Nii siis igat pidi praktiline ja kergemini kui kergesti kaaskantav aparaat.

Elavalt arutab ka Tartu raadiopublik Tartu ringhäälingu olemasolu küsimust. Nagu kuulda, valitsevat mõnedes ringkondades vool — Tartu ringhäälingut sootu ära kaotada ning selle asemel leppida Tallinna uue saatejaamaga, mille võime 10 klv. Sarnasel korral aga kaotavad kuulamisvõimaluse



V. LUHA

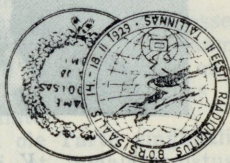
Tartu Ringhäälingu saatejaama juhataja

täiesti detektorite omanikud, sest ka uue võime juures ei saa detektoritele Tartus „elu sisse ajada“. Teiseks sattuksid halvemasse seisukorda ka suuremate aparaatide omanikud, kes senini kasutasid Tartu jaama.

Ka väljamaal ei saa suursaatjad ilma abisaatjateta läbi. Kaevatakse, et püüdes suursaatjatelt kauge maa tagant laineid kinni, ei saavutata hääles puhtust ning atmosfääriragist vabalt muusikat. Rootsis näiteks töötavad 30 klv. (antennis) suure Motala kõrval 27 abijaama, millede võime on 1 kilovatt. Ning need abijaamad annavad kõik ühte ja sedasama Motala programmi edasi. — Teisiti ei saaks vist meiega oma raadioolusid paremale järjele.

Need oleksid konseptiivselt mõtted, mis ülesse kerkivad esimese Tartus peetava raadionäituse puhul. Andku see näitus, mis oma ülesandeks säeb raadio asjanduse populariseerimise, tartlastele uut hoogu selle ala vastu, millel suured tuleviku väljavaated ees seisavad.

A. H. P.



I auhind 1928. a.
I Raadionäitusel
Tallinnas

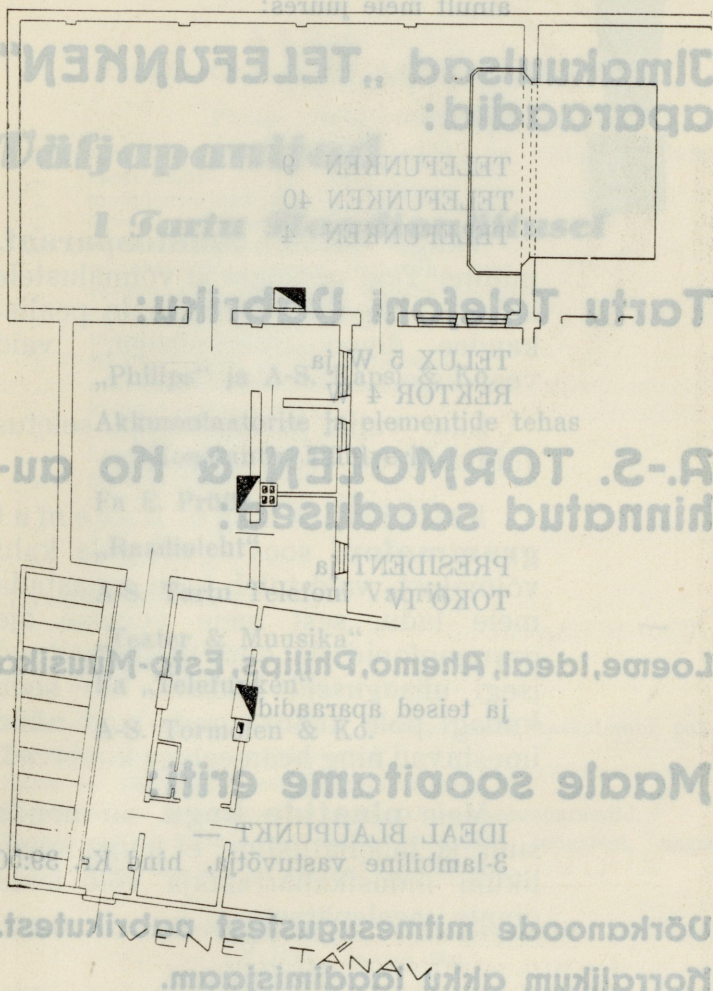
I auhind 1927. a.
Tallinnas

I auhind (kuldauraha)
1929. a. II Raadionäitusel
Tallinnas



TARTU RAADIONÄITUSEL ESITATUD

Akkumulaatorid „Lux“
Anood-akkumulaatorid „Lux“
Anoodpatareid „Super Lux“
Taskulambipatareid „Lux“
Märjad ja kuivad küttepatareid
Märjad ja kuivad elemendid
Kella ja telefoni elemen-
did igas suuruses



Tartu Raadiomaja ehitise plaan
 koostanud

K.-M. E. PRÜS, Tartu, Kaupahoov 20-21.

Juhtival kohal on ainult meie kaubad!

Mis on maailmas ja meil paremat leiate
ainult meie juures:

Jätkuulsad „TELEFUNKEN“ aparaadid:

TELEFUNKEN 9

TELEFUNKEN 40

TELEFUNKEN 4

Tartu Telefoni Vabriku:

TELUX 5 W ja

REKTOR 4 W

A.-S. TORMOLEN & Ko au- hinnatud saadused:

PRESIDENT ja

TOKO IV

Loeme, Ideal, Ahemo, Philips, Esto-Muusika
ja teised aparadid.

Maale soovitame eriti:

IDEAL BLAUPUNKT —

3-lambiline vastuvõtja, hind Kr. 39:50

Võrkanooda mitmesugustest vabrikutest.
Korralikum akku laadimisjaam.

Soovikorral akkude üürimine ja
kojusaatmine

K.-m. E. PRÜÜS, Tartus, Kaubahoov 20-21.

Väljapanekud

1 Tartu Raadionäitusel

A/S. Kapsi ja Ko.

Tallinn, Harjo 46. — Tartu, Suurturg 12

Philips tehaste saadused:

Väljapanijad

1 Tartu Raadionäitusel

„Philips“ ja A-S. Kapsi & Ko

Akkumulaatorite ja elementide tehas

Konstantin Mühlverk

Fa E. Prüüs

„Raadioleht“

A-S. Tartu Telefoni Vabrik

„Teater & Muusika“

Fa „Telefunken“

A-S. Tormolen & Ko.



Mis on masilmas ja meil paremat l. late
ainult meie juures:

Valige endale **raadioaparaat**,
milline Teie nõuetele ja võimalustele
kohane, ärge leppige nende pealis-
kaudse demonstreerimisega, vaid
veenduge nende üldvõimesse.

Suur valik ja asjatundja seletus
võimaldavad seda Teile.

Kes omale kõige paremat
grammofoni soovib, sel pole kaht
võimalust, vaid tuleb kohe külastada
meie ladu, sest meie viimase aja
grammofonid on oma poole võitnud
isegi niisuguseid inimesi, kes seda
kunagi pole kannatanud, kuid nüüd
imestavad ning heameelega kuulavad.

Meie **plaatide kogu** on nõnda
suur ja laiavalatusline, et kõige nõud-
likum muusikaharrastaja võib leida
omale meeleepärast.

Lõuna-Eesti

suurim raadio- ja grammofoni eriäri

K-m. „Teater & Muusika”

Tartus, Rüütli tän. nr. 8. Telefon 4-68.

Vätjapanekud

1 Tartu Raadionäitusel

A/S. Kapsi ja Ko.,

Tallinn, Harju 46. — Tartu, Suurturg 12.

Philips tehaste saadused:

Philips minivatt vastuvõttelambid alalis- ja vahelduvvoolule.
" saatelambid.
" modulaatorlambid.
" õgvendajad lambid.
" vastuvõtteaparaadid.
" valjuhääldajad igaks otstarbeks.
" võrkanoodid alalis- ja vahelduvvoolule.
" õgvendajad igas suuruses.
" takistuslambid.
" jõukõvendajad igaks otstarbeks.
" madalsagedustransformaatorid.
" kütettransformaatorid.
" ülepinge ja piksekaitsed.
" helipuhastajad.
" plokk-kondensaatorid.
" elektromagneetilised kõlakarbid.
" armatuurid.

Oma tööstusest:

4-lambiline Direktor 4
3- " " 3
1- " Põllumees.

Teistest väljamaa tehastest:

Hellesen — kuivad elemendid, anoodpatareid, taskulambi pat.
Hartmann-Braun — mõõduriistad.
Exide — kütte- ja anood-akkumulaatorid.
Bergmann — igasugused traadid, kütte-keeduaparaadid.
Igasugused üksikosad parimatest väljamaa tehastest, nagu
Preh, Manens — Itaalia, Grawor jne.

Akkumulaatorite ja elementide tehas Konstantin Mühlverk.
Tallinn, Jaama tän.

Akkumulaatorid „Lux“.

Anoodakkumulaatorid „Lux“.

Anoodpatareid „Super Lux“.

Taskulambi patareid.

Märjad ja kuivad küttepatareid.

Märjad ja kuivad elemendid.

Kella- ja telefoni elemendid igas suuruses.

Fa. E. Prüüs.

Tartu, Kaubahoov 20/21.

Raadio aparaadid.

Longa jõukõvendusaparaat.

Toko NR4 — 4-lambiline neutrodüün.

Toko 4 — 4-lamb. neutrodüün.

President — 4-lamb. varivõreaparaat.

Telefunken 9W — 5-l. neutrodüün.

„ 40W — 4-lamb. võrkaparaat.

„ 4 — 4-lamb. neutrodüün.

Ahemo 4-lamb. võrkaparaat.

Ideal 3-lamb. „rahva aparaat“.

Loewe 3-lambiline aparaat.

Loewe — 5-lamb. kaugemaa vastuvõtja.

Tartu Telefoni Vabriku 4-lamb. neutrodüün.

„ „ „ 4-lamb. võrkaparaat.

„ „ „ 5-lamb. võrkaparaat.

Ahemo Loewe võrkanoodid.

Omakonstrueeritud valjuhääldajad.

Ideal, Tefag, Eloden, Loewe valjuhääldajad.

Pfalzgraf akkumulaatorid.

„Raadioleht“

Tallinn, Pikk 42. Telefon 4-90.

„Raadiolehe“ 1927, 1928 ja 1929 aastakäigud ja üksiknumbrid.
Ajakirja „Raadio“ 1926, 1927 ja 1928 aastakäigud ja üksiknumbrid.

Raadioharrastaja tähtraamat 1930.

Dipl. ins. F. Olbrei — „Detektorist — refleksvastuvõtjani“.

Tomingas — Raadioaparaatide vead.

Gori karrikatuuride ja vestete koguteos „Knock-out“.

Tartu Telefonivabrik A/S.

Tartus, Puiestee tän. 9/11. Tel. 2-34.

5-lambilised võrkvastuvõtjad „Telux 5 W“.

4- „ „ võrkvastuvõtjad „Rektor 4 W“.

4-lambiline lühilaine vastuvõtja „Nadir 4 K“.

5-lambilised vastuvõtjad akku ja anoodpatareiga „Ergon 5 B“.

4- „ „ vastuvõtjad akku ja anoodpatareiga „Elektra 4“.

3- „ „ vastuvõtjad akku ja anoodpatareiga „Emko 3“.

Elektro-dünaamiline valjuhääldaja.

Elektro-magneetilised valjuhääldajad.

Peatelefonid.

Üksikosad.

„Teater & Muusika“.

Tartu, Rüütli tän. 8.

Raadio aparaadid.

Detektor-aparaadid.

4-lambilised „Standard“ ja „Universaal“ nõitrodüün vastuvõtjad. Esto III 3-lambiline vastuvõtja eriti kohane maale.

Võrgust töötavad 4- ja 5-lambilised nõitrodüünid.

Kodumaa koonus-valjuhääldajad.

Jõukõvendajad, mitmesugused.

„Valvo“ lambid.

Steatat Magneeva „Dralowid Werke“ vabriku produktsioon.

Warta akkumulaatorid. Kodused akkulaadid „Kuprux“.

Elektro keemia tööstus „Urania“ saadused.

„Pantaphon“.

Elektromagneetilised süsteemid „Triotron“ — Eestis laialdase poolehoiu võitnud.

Igasugused detektor-aparaadid.

Mitmesugused üksikosad aparaatidele ja valjuhääldajatele.

Fa „Telefunken“.

Tallinn, Vene tän. 11.

„Telefunken“ vastuvõtjad:

„Telefunken 9A“ — 5-lambiline nõitrodüün patareiga tarvitamiseks.

„Telefunken 9W“ — sama vahelduvale voolule.

„Telefunken 4“ — 4-lambiline vastuvõtja.

„Telefunken 40B“ — 4-lambiline vastuvõtja patareiga tarvitamiseks.

„Telefunken 40W“ — vahelduvale voolule.

Valjuhääldajad:

Arcophon.

Arcophon 3.

Arcophon 5.

Valjuhääldaja L666.

Peatelefonid.

Sulevahelad (selektiivsuse saavutamiseks).

„Telefunken“ alalis- ja vahelduvvoolu lambid.

Õgvendajad lambid.

Transformaatorid.

A/S. Tormolen & Ko.,

Tallinn, Harju 37, tel. 15-02.

Vastuvõtjad:

4-lambiline varivõre vastuvõtja „President“.

4-lambilised „Toko“ — kolm tüüpi.

5- „ „Toko“ — kaks tüüpi.

7- „ „Toko“ tropadüün raamantennile.

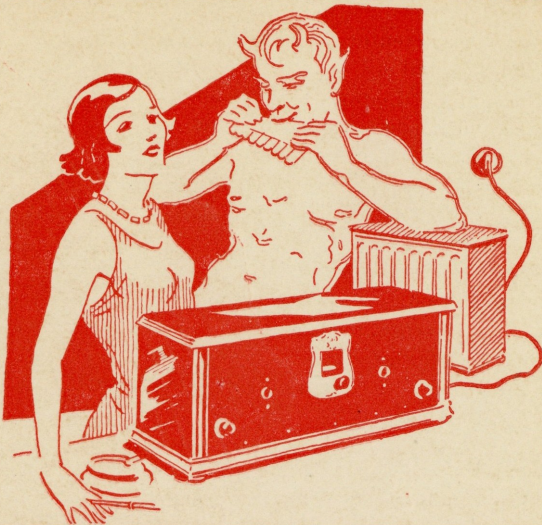
Igasugused detektor-aparaadid.
 La Radiotechnique — Dario lambid.
 Mitmesugused Loewe vastuvõtjad.
 Ahemo võrkanood vastuvõtte aparaadid.
 Ideal varivõre vastuvõtjad.
 „Ideal VII“ — 3-lambiline vastuvõtja.
 Ideal valjuhääldajad.
 Igasugused jõukõvendajad.
 Igasugused võrkanoodid.
 Voolualaldajad.
 Akkumulaatorid „Pfalzgraf“.
 Anoodpatareid „Zeiler“.
 Grammofoni elektromagneetilised membraanid mitmetest väl-
 jamaa tehastest.
 Kino jõukõvendus-sisseseeded.
 Mitmesugused valjuhääldajad oma tööstusest.
 Elektrodüünaamilised valjuhääldajad — oma ja väljamaa pro-
 duktsioon.

„RAADIOLEHT“

on tarvilik nõuandja ja abi-
 mees igale raadioharrastajale.

Enne raadionäituselt lahu-
 mist astuge „Raadiolehe“
 kioski juure ja tellige enesele

„RAADIOLEHT“.



Muusika võlu!

Nautige head muusikat kogu Euroopast meie 5-lambilise võrkvastuvõtja „TELUX 5W“ ja 4-lambilise võrkvastuvõtja „REKTOR 4W“ abil, sest need on kõikide raadioharrastajate ideaaliks.

Normaalse hinna juures suurimat võimsust, äärmist selektiivsust ning ületamatut häälepuhust — seda pakume Teile oma vastuvõtjatega

„TELUX 5W“ — Hind Kr. 500.—
„REKTOR 4W“ — Hind Kr. 400.—

Meie aparaadid on kroonitud 7-me I auhinnaga

A/S TARTU TELEFONI VABRIK

Tartus, Puistee tän. 9/11
Telefon 2-34

Müük Tartus: Fa E. PRÜÜS, Kaubahoov 20/21
Tallinnas: A/S TORMOLEN & Ko., Harju 37

TELEFUNKEN

aparaatide võidukäik üle terve maailma
on saavutatud ainult Telefunken lampidega

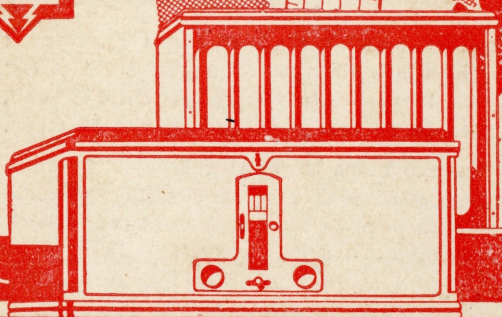
TELEFUNKEN 40

Euroopa vastuvõtt jaamade vali-
jaga mingisugust otsimist
enam, ainult seadmist

Töötab ilma välisantennita,
ilma raamantennita

Nõudke demonstreerimist

Vanema'd kogemust,
moodsam konstrukt-
sioon kindlustab Telle
kauba headuse



TELEFUNKEN

Saadaval peaesindajalt Eestis

Ingenieur Hermann Oesterlein

Tallinnas, Vene 11, Peapostkontori kõrval. Telefonid 7-84 ja 26-79

Müük Tallinnas:

A-S. TORMOLEN & Ko., Harju tän. 37. Telefon 15-02

Müük Tartus: Sa E. Prüüs, Kaubahoov 20-21